

6. Кияновська Л. Син століття. Микола Колесса в українській культурі ХХ віку. Сім новел з життя артиста / Л. Кияновська. – Львів : ЛДМА ім. М. Лисенка, НТШ, 2003. – 294 с.
7. Лабанців-Попко З. Сто піаністів Галичини / З. Лабанців-Попко. – Львів : НТШ, 2008. – 223 с.
8. Любович У. Сірий дім, число п'ять / У. Любович // Ратуша. – 1991–92. – № 131 (168), 10 (189), 12 (191).
9. Мазепа Л. З. Шлях до музичної Академії у Львові / Л. З. Мазепа, Т. Л. Мазепа. – Львів : СПОЛОМ, 2003. – Т. 1. – 288 с.
10. Нога О. Хроніки міста театрів. Театральне життя Львова 1920–1944 років / О. Нога. – Львів : НВФ “Українські технології”, 2006. – 268 с.
11. Нога О. Хроніки міста театрів. Театральне життя Львова впродовж 1900–1920 років / О. Нога. – Львів : НВФ “Українські технології”, 2007. – 720 с.
12. Старосольська У. Володимир Старосольський 1878–1932 / У. Старосольська // Записки НТШ: іст.-філос. секція. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто : НТШ, 1991. – Т. 210. – 411 с.
13. Толошняк Н. Система музичної освіти в навчально-виховних закладах “Рідної школи” / Н. Толошняк // Музика Галичини = Musica Galiciana. – Львів : СПОЛОМ, 1999. – С. 171–180.

Данное исследование преследует цель привлечь внимание к характеру и направлениям деятельности первых женщин – преподавательниц украинского высшего учебного музыкального заведения, ВМИ им. Н.В.Лисенко (М.Криницкой, О.Прокеш, Д.Шухевич-Старосольской, О.Бандривской) на фоне зарождения организованных форм женской общественной, профессиональной, образовательной и творческой деятельности начала ХХ века.

Ключевые слова: женские организации, союзы, общества, музыкальная педагогика, концертная деятельность.

This research is pursued by a purpose to come into a notice to character and directions activity of the first women – teachers of Ukrainian higher educational musical establishment, VMI the name of M.V.Lisenko (M.Krinicka, O.Prokesh, D.Shukhevich-Starosol'ska, O.Bandrivska) on a background the origin of the organized forms womanish public, professional, educational and creative activity began XX- ages.

Key words: womanish organizations, unions, societies, musical pedagogics, concerto activity.

УДК 78.071.1: 78.08

ББК 85.313(4 Укр.)

Любов Серганюк

ПРЕЗЕНТАЦІЯ В ЄВРОПІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МИСТЕЦТВА: КОМПОЗИТОРСЬКИЙ ДОРОБОК ЛЕСІ ДИЧКО

Серед українських митців, чії твори надзвичайно широко інтерпретуються у світі й трактуються як репрезентативна складова сучасної національної музичної культури, є Леся Дичко. Її твори представляють музичне мистецтво України на фестивалях, конкурсах і в концертних програмах багатьох країн світу: США, Канади, Франції, Великої Британії, Німеччини, Голландії, Бельгії, Данії, Іспанії, Італії, Угорщини, Болгарії, Польщі, Росії, а також України. Творчість Л.Дичко є показовою в плані популяризації українського професійного мистецтва у світовому масштабі.

Ключові слова: композиторська творчість, популяризація, мистецькі акції, інтерпретація, інтеграція, презентація.

Музичне мистецтво України в роки здобуття незалежності все активніше інтегрується в загальноєвропейський культурний контекст, упевнено засвідчує досягнення й національну самобутність. “Сучасне виконавське мистецтво відіграє важливу роль в утвердженні національної української культури у світі. Тому, завдання кожного музиканта-виконавця, в першу чергу, полягає у гідному представленні нашої музичної культури за кордоном, у популяризації її за межами країни, донесенні найкращих зразків української фортепіанної музики до слухача... На сучасному постмодерному культурному просторі з'являється багато талановитих композиторів, які, продовжуючи надбання своїх попередників, створюють музику, котра відображає усю складність сучасного музичного мислення, роблять нові кроки у пошуках новітніх засобів звукового відображення дійсності” [8].

Цей процес відбувається на кількох рівнях, насамперед, на виконавському й творчому. Професіоналізація концертно-гастрольної діяльності, розмах і вдосконалення конкурсно-фести-

вального руху, проведення численних і різновекторних міжнародних музичних акцій в Україні зумовлюють якісно новий шабель вимог до інтерпретації та якості виконання й стимулюють композиторську творчість, створюючи потужний репертуарний запит. З іншого боку, численні перемоги й успішні виступи на престижних міжнародних конкурсах і фестивалях творчих колективів на чолі з М.Гобдичем (хор “Київ”), О.Бондаренком (“Фрески Києва”), Л.Бухонською (хор “Хрещатик”), Г.Горбатенко (жіночий хор Київського державного вищого музичного училища ім. Р.М.Глієра), С.Фоміних (жіночий хор Миколаївського обласного науково-методичного центру культпросвітньої роботи та Миколаївського училища культури), співаків, солістів-інструменталістів, камерних й оркестрових колективів свідчать про органічне входження національного українського хорового мистецтва в контекст світової музичної культури. Власне тому прослідкувати взаємозв'язок композиторської творчості та виконавської традиції як складний взаємозумовлений процес постає актуальною потребою й цікавим завданням.

Великий доробок композиторки, риси індивідуального творчого стилю, особливості окремих жанрів давно знаходяться в полі зору музикознавців-дослідників. Такими є: монографічне дослідження М.Гордійчука; особливості творчого осмислення фортепіанних, хорових, театральних, літургійних жанрів аналізували О.Фрайт, О.Письменна, А.Терещенко, В.Тилик, О.Бенч-Шокало; специфіку рис індивідуального стилю, музичної мови, роботи з фольклорним матеріалом характеризували О.Козаренко, Б.Фільц, Б.Сюта, Є.Дзюпина, Н.Степанченко, Н.Гречуха. Дослідження доробку Л.Дичко в контексті творчих процесів другої половини ХХ століття, серед яких декілька дисертаційних, демонструє, наскільки потужних якісних перетворень зазнала жанрова система у взаємодії з глибинними пластами українського фольклору, які вплинули на еволюцію різних жанрів, зумовили характерні риси індивідуального композиторського стилю. Однак виконавська традиція, її представництво й статистичні дані, історія і проблематика першопочитань, взаємозумовленість творчості композиторки та її інтерпретації залишаються в них на маргінесі, обмежуючись цитатами анонсів та популярних рецензій періодики. У зв'язку із цим метою дослідження є виділити основні напрями презентації доробку Л.Дичко як складової музичного мистецтва України сучасності на міжнародному рівні.

Популяризація творів українських мистців є важливою установкою виконавства ряду визначних інтерпретаторів музичного мистецтва, солістів і творчих колективів нашої країни. Відродженню шедеврів національної духовної музики, пропаганді у світі сучасного українського мистецтва послідовно приділяє увагу Державна чоловіча капела ім. Л.Ревуцького, яка виконувала композиції Л.Дичко в Бельгії, Англії, Німеччині, Франції та інших країнах. Візитною карткою молодой незалежної України називають камерний хор “Київ” – його гастрольна географія охоплює численні міста США, Ірландії, Шотландії, Валії, Англії, Франції, Італії, Голландії, Австрії, Німеччини, Данії, Польщі, Білорусі, Росії, представляючи українську культуру на сценах Carnegie Hall (New York), Washington National Cathedral, Concert Hall of George Mason University, концертного залу BBC (London), концертного залу “Россия” (Москва), оперних театрів Мінська, Києва, у кафедральних соборах міст Rouen, Reims, Amiens, Strasbourg, Charter, Nancy, Le Havre Main, філармоніях міст Utrecht, Rotterdam, Amsterdam, Berlin, Мінська, Києва. Спеціально для нього пишуть твори українські композитори Л.Дичко, Є.Станкович, В.Степурко, В.Зубицький, Ю.Алжнев, оскільки хоровій музиці підвладні найвищі художні та технічні труднощі. Так, зокрема, яскравою подією мистецького життя Вашингтона із широким резонансом у ЗМІ стали гастролі цього колективу в 1997 році, у програмі якого були також композиції Л.Дичко.

Показовим прикладом може послужити й діяльність київського муніципального хору “Хрещатик”, який здобув перемоги в міжнародних конкурсах і фестивалях в Ірландії, Угорщині, Німеччині, Франції, Латвії, Великій Британії, Іспанії, Чехії, Росії та Польщі, має фондові записи на Національному радіо України та Бі-Бі-Сі в Лондоні. Від самого заснування співочий колектив заявив про себе, з одного боку, як носій автентичної хорової традиції, а з іншого боку, як новатор, творчим кредо якого є виконання сучасної хорової музики, зокрема, творів найбільш відомих українських композиторів.

Так, 28 травня 2008 р. члени української громади Берліна та численні німецькі гості мали нагоду вітати відомий київський хор (під проводом художнього керівника П.Струця), що приїхав на запрошення українського посольства у Німеччині та центральної спілки українців Німеччини. Виступ, який був частиною великого концертного турне містами Європи, відбувся в

приміщенні культур-форуму Хеллерсдорф. Окрім великої великодньої театралізованої хорово-ігрової дії для хору “Веснянки – Гаївки”, колектив на “біс” виконав твір Лесі Дичко “Достойно є”, що, на думку зарубіжної преси, стало духовною кульмінацією вечора [10]. Цим самим твором завершувалася програма духовної музики з виступу цього колективу 7 травня 2008 року на Międzynarodowym Festiwalu Najnowsze Dni Muzyki Cerkiewnej (Міжнародному фестивалі “Дні церковної музики в Гайнувці”, Польща). Наступного, 2009 року, Леся Дичко вже входила до складу авторитетного журі цього широковідомого Міжнародного фестивалю-конкурсу православної церковної музики “Хайнувка-2009”, який традиційно проводиться щороку в місті Білосток (Польща). У його перебігу було виконано твір Лесі Дичко “Урочиста Літургія”, який представив на конкурс Академічний камерний хор ім. В.Палкіна з Харкова (керівник Андрій Сиротенко).

“Праця новатора не буває легкою чи безхмарною. Твори Л.Дичко зустрічали неабиякий опір в колах консерваторних хористів, що воліли (спираючись на тогочасні ідеологічні настанови) орієнтуватися на класичну стилістику XIX ст. Красномовно засвідчує це доля кантати Дичко “Здрастуй, новий добрий день” для дитячого хору без супроводу. Її збойкотували як переускладнену. Лише після того, як твір заспівав знаменитий таллінський хор “Еллерхейн” (в перекладі на естонську мову), він зазвучав і в Україні” [9]. Сама композиторка згадує, що керівник естонського хорового колективу Хейно Каллюсте переклав цю композицію естонською мовою, вивчив із хором за два місяці й блискуче виконав на фестивалі “Золотоверхий Київ”. Нині Л.Дичко реалізує проект виконання літургії латвійським хором “Ave sol” [2]. У своєму репертуарі твори Л.Дичко мають грецький хор під керівництвом Дж.Цонтакіса (США) [9], St. Lawrence Choir з Монреаля. “Яскрава музика композиторки викликає живе зацікавлення хормейстерів. Її кантати для дитячих колективів співають не лише в Україні (“Щедрик”, керівник І.Сабліна; Великий дитячий хор Національної радіокомпанії України, керівник Т.Копилова), а й за рубежем (естонський хор “Еллерхейн” під керівництвом Х.Каллюсте). Тож, без сумніву, монументальні кантати для дитячого хорового виконання Лесі Дичко відкрили нову сторінку в українській хоровій музиці для дітей, засвідчили високий фаховий рівень митця, її яскравий талант і нескінченні творчі можливості на шляху прогресу в даній галузі мистецтва” [11].

Твори Л.Дичко (зокрема фрагменти з літургії) популяризує молодіжний хор “Світич” Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (керівники хору Людмила Шумська та Людмила Костенко) – неодноразовий переможець престижних міжнародних та всеукраїнських конкурсів, учасник фестивалів, важливих державних акцій, урядових концертів. Колектив веде інтенсивну гастрольну діяльність і представляє українське мистецтво в Італії, Німеччині, Угорщині, Польщі, Сербії, Туреччині, але своїми найвагомішими здобутками вважає перемогу на III Національному хоровому конкурсі ім. М.Леонтовича та на I Всесвітній хоровій Олімпіаді в Австрії, де “Світич” виборов Золоту медаль. Однак 2009 рік приніс колективу нові досягнення: оргкомітет XV Міжнародного хорового фестивалю “NANSY VOIX DU MONDE” (Франція), який у цьому році відзначив тридцяті річницю існування, визнав “Світич” кращим хором фестивалю – тому він був удостоєний честі завершувати великий заключний концерт. Наш колектив нагороджений “Почесним дипломом” і спеціальним призом – символом фестивалю “NANSY VOIX DU MONDE”. Протягом п’яти днів фестивалю ним було відпрацьовано вісім концертів, проведено декілька творчих зустрічей із французькими хорами, у яких поряд з обробками народних пісень і композиціями Є.Станковича, Г.Гаврилець виконувалися твори Л.Дичко. Народна артистка України, лауреат Національної премії України ім. Т.Шевченка відзначила: “Світич” є окрасою не тільки Ніжина, але й всієї України. Йому притаманна чистота інтонацій, гармонійність ансамблю, серйозна робота над драматургією твору. Обоє художніх керівників та диригентів хору – заслужені діячі мистецтв України Людмила Шумська та Людмила Костенко – є справжніми музикантами, майстрами своєї справи” [3]. Львівський молодіжний хор “Євшан” має у своєму репертуарі чимало творів композиторки, серед яких “Сонячний струм”, “Лісові далі”, “Ой, зеленое деревце-каліно”. У 1999 році в програмі гастрольного туру по Німеччині колектив із великим успіхом виконував першу частину з її літургії “Благослови, душе моя, Господа”.

Органні композиції Л.Дичко незмінно включає до своїх програм переможниця ряду міжнародних конкурсів, солістка Національного будинку органної та камерної музики заслужена

артистка України Ірина Калиновська, яка виступала із сольними концертами в Прибалтиці, Росії, Білорусі, Молдові, Словаччині, Югославії, Польщі, Німеччині, Італії, Фінляндії, Англії. Послідовною популяризаторкою українського органного мистецтва є солістка Національного будинку лауреатка Всеукраїнського конкурсу органістів Ольга Дмитренко, яка брала участь у численних міжнародних органних фестивалях в Україні, Росії, Литві, Латвії, Вірменії, Польщі, Німеччині, Італії, першою презентувала твори українських композиторів Л.Дичко, В.Зубицького, М.Шуха, Б.Льонка, Г.Саська, В.Гончаренка, Н.Самохвалової, І.Щербакова, В.Губи, Л. та Ж.Колодубів.

Однак сама композиторка не обмежується лише творчою роботою, вона активно включається в процес формування виконавської традиції, налагоджує новітні шляхи мистецької співпраці, сприяє популяризації українського мистецтва у світі. Л.Дичко – член журі хорового конкурсу ім. М.Леонтовича, оргкомітетів фестивалів “Київ-Музик-Фест”, “Музичні прем’єри сезону”, член почесного комітету хорового фестивалю “Золотоверхий Київ”, член журі Всесвітнього хорового конкурсу сучасної музики в м. Дебрецен (Угорщина) та голова журі хорового Форуму християнської молоді України (Київ, 1999). Як член хорової комісії композиторка була в Грузії, Вірменії, Ірані, країнах Прибалтики й дальнього європейського зарубіжжя (зокрема, у Франції). 1989 року на запрошення канадської діаспори вона відвідала хоровий симпозіум в Едмонтоні, грандіозний за масштабністю захід, який об’єднує провідних діячів хорового мистецтва та виконавські українські хорові колективи з усієї Канади. “Там я познайомилася з пані Марією Дитиняк та її чудовим хором “Дніпро”. Їй я присвятила свою хорову акапельну оперу “Золотослов”, – згадувала згодом Леся Дичко. – ... У мене в Канаді багато друзів – піаністи Люба та Іриной Жуки, співачка Лілея Волянська, яка виступала в нашій опері. Я дуже люблю цих людей і присвятила їм декілька своїх творів. З Лілеєю Волянською ми зараз працюємо над компакт-диском, де вона виконує фрагменти з кантати “Червона калина” та духовну музику” [2].

Позицію композиторки великою мірою ілюструє теза, висловлена інтерв’юерці газети “День”: “У мене була зухвала думка, яку я може й досі не залишаю, – створити хорову лігу українців і через неї об’єднати всі українські хори світу” [2].

Так, у складі оргкомітету фестивалю “Прем’єри сезону” Леся Дичко співпрацює з Ольгою Шокало-Бенч, Ігорем Щербаковим, Анатолієм Кориськом, Інною Євещькою, Ганною Гаврилець, Галиною Степанченко, Сергієм Зажитьком, Андрієм Матвеевим, Ганною Щербаковою та прес-секретарем фестивалю Іриною Сікорською. Цей захід відбувається під егідою Міністерства культури і туризму України, Національної спілки композиторів України, Головного управління культури і мистецтв Київської міської державної адміністрації, Фонду сприяння розвитку мистецтв. “Фестиваль показав всездозволеність у позитивному значенні слова, тяжіння до природності в поєднанні з екзотичністю, злиття різних видів мистецтва; до асоціацій з древніми язичницькими обрядами, з театром. Як приклад можна навести хореографічну версію Фресок для фортепіано “Алькасар. Дзвони Арагона” Лесі Дичко¹. ... Яскрава музика, яка немовби породжувала в уяві спекотні пейзажі та екзотичну архітектуру Іспанії, в першому творі поєднувалася з оригінальною сучасною хореографією... Мабуть, головне завдання фестивалю – надати публіці вирішувати долю нових музичних опусів, створити тим самим для себе сучасне культурне середовище, яке включало б у себе талановиті, нетривіальні твори” [1].

Серед фестивальных подій “Київ-Музик-Фест” вагоме місце займають прем’єрні виконання творів зарубіжних (з Норвегії, Фінляндії, США) та українських авторів, серед яких В.Сильвестров, І.Щербаков, Ю.Іщенко, Л.Колодуб, Б.Фільц, Л.Дичко та інші.

Другій літургії Л.Дичко в програмі фестивалю “Київ-Музик-Фест’94” був присвячений спеціальний концерт у Києво-Могилянській академії, де твір виконували три камерні хори: “Київ”, “Хрещатик” і “Відродження”. “Значущість цієї події зібрала в Конгрегаційному залі усіх зарубіжних композиторів і музикантів, які брали участь у фестивалі. Грандіозна художня ідея з вичерпним охопленням літургійного дійства, втілена авторкою з оперною рельєфністю і концептуальною силою конфліктної симфонічної драматургії” [9].

¹ Виконання відбулося на фестивалі 2006 року.

Прем'єрні виконання "Цвітіння вишні" із циклу "П'ять прелюдій в стилі "жень-шуй" на вірші японських поетів (1989) у Будинку вчених НАН України та фортепіанних композицій "Замки Луари" (1994), "Алькасар. Дзвони Арагона" (1995) у Концертному залі Спілки композиторів України відбулися в рамках дев'ятого "Київ-Музик-Фест'98" (27 вересня – 3 жовтня).

У фестивалі 2000 року композиції авторки фігурували в ряді програм, у т. ч. у "Хорових антифонах", де прозвучала духовна музика сучасних українських композиторів: фрагменти літургії Л.Дичко, псалми "Які любі оселі Твої, Господи Саваоте" Є.Станковича, "Молитва" В.Зубицького та "Дякуйте Господу" В.Степурка. Однак, подією міжнародного фестивалю стало виконання синкретичного театралізованого дійства композиторки. "На тлі основної духовно-канонічної лінії фестивальних концертів яскраво виокремилися ... "Французькі фрески" Л.Дичко ... "Фрески" з їх театралізацією й використанням різноманітних візуальних ефектів, блискуче продемонстрували можливості синтезу музичних і хореографічних засобів. Чітка скоординованість учасників виступу сприяла створенню цілісного враження від цього монументального й водночас вишуканого твору. Безсумнівно, колоритним і технічно досконалим було виконання партитури хором "Хрещатик", який на фестивалі вкотре продемонстрував високий рівень майстерності, максимальної мобільності" [4].

Прем'єрне виконання концерту Лесі Дичко "Швейцарські фрески", написаного на духовні вірші (німецькою, французькою, італійською та ретороманською мовами) у 6-ти частинах для читців, мецо-сопрано, дитячого й мішаного хорів, органа, читця та перкусії, здійснив у фестивальній програмі 2002 року муніципальний хор "Хрещатик" (керівник Лариса Бухонська). "Представник посольства Швейцарії, присутня на концерті, відмітила, що цей музичний твір є першим, який об'єднав в собі чотири швейцарські мови. В цілому полотно вразило масштабністю задуму, яскравою контрастністю різноманітних за настроєм частин, традиційною для метра сучасної музики вишуканістю хорової поліфонії" [5].

19-й Міжнародний фестиваль "Київ-Музик-Фест – 2008", який тривав із 27 вересня по 5 жовтня, проводився в кращих концертних залах Києва, де виконувалися оперні й симфонічні, хорові та камерно-інструментальні твори 130 композиторів, з яких 97 – українці. До участі в мистецькій акції були запрошені композитори з Канади, Швейцарії, Німеччини, США, Японії та інших країн. У рамках 19-го Міжнародного фестивалю "Київ-Музик-Фест – 2008" відбулася науково-теоретична конференція.

"Окрасою камерної частини фестивалю став концерт фортепіанного дуету з Канади у складі заслужених артистів України Люби та Іриней Жуків. Ці імена добре відомі в Україні, бо обидва піаністи – викладачі і роблять чималий внесок у процес музичної освіти нашої країни... До програми виступу дуету, який відбувся 30 вересня у Малому залі НМАУ, увійшли твори сучасних композиторів України, Канади, Естонії... Завершила концерт прем'єра другої частини Драматичного триптиху Лесі Дичко. Твори пані Дичко завжди викликають різноманітні асоціації. Згадана частина триптиху не проста для сприйняття, і, можливо, не всі ідеї та почуття композитора слухачі вловили з першого разу прослуховування. Але, безперечно, високе професійне виконання фортепіанного дуету Люби й Іриней Жуків, їхнє бажання передати слухачам ті емоції і думки, на які їх надихнула нова музика, та загалом їхній ентузіазм просвітителів заслуговують на велику пошану і вдячність. У світі існує небагато фортепіанних дуетів, які протягом десятиліть зберігають свій склад і артистичне кредо, пропагуючи сучасну музику, а особливо українську" [7]. На згаданому камерному концерті були присутні Л.Дичко та Г.Ляшенко, чий твори також виконувалися в програмі вечора.

У тексті ювілейного привітання з Української Вільної Академії наук у США президента Олекси Біланюка та генерального секретаря Тамари Булат згадується: "Ми пишаємося Вашою безнастанною творчою працею, яка підносить престиж українського народу і його культури, Ваші твори звучать у багатьох країнах світу, зокрема, й в Америці (нам пам'ятною є Ваша "Ода" для фортепіано, присвячена 50-річчю УВАН, яка прозвучала на ювілейному вечорі в Нью-Йорку). Ваші симфонії і кантати, літургії і балети, багаточисленні інструментальні й вокальні твори позначені новаторськими ідеями та оригінальними жанровими формами".

Ще однією формою міжнародної співпраці задля популяризації українського мистецтва є підготовка та запис CD-дисків. Музичні композиції Л.Дичко записані в ряді українсько-

німецьких проєктів¹. На окрему увагу заслуговує подвійний CD-ROM “ОДВЕРТОСТІ ТАЇНИ” (2003 р.) – мультимедійна база даних українських композиторок, який містить текстову, аудіовізуальну інформацію (біографічні дані, твори та виконавці), до якого увійшли “Урочиста літургія” для мішаного хору а саррелла у виконанні муніципального камерного хору “Київ” (диригент Микола Гобдич) та одноактна опера-ораторія “Золотослов” на народні слова для солістів і мішаного хору а саррелла, яку виконали Ніна Матвієнко, народна хорова капела “Орея” (диригент Олексій Вацек) і Київський муніципальний камерний хор “Хрещатик” (диригент Лариса Бухонська).

Підсумовуючи наведений огляд виконань композицій Л.Дичко видатними інтерпретаторами, можна зробити певні узагальнення. Інтеграція сучасного українського музичного мистецтва у світовий мистецький процес (на прикладі творчості Л.Дичко) відбувається завдяки:

- 1) гастрольним і конкурсно-фестивальним програмам вітчизняних виконавців, які орієнтовані на цільову й послідовну презентацію його висококавалітесних національно-самобутих зразків;
- 2) прочитанням українських творів представниками музичного мистецтва зарубіжжя, що сприяє його міжнародному престижу і є свідченням визнання художньої вартості поза національного масштабу;
- 3) включенню новітніх творів українських митців до концертних програм солістів і виконавських колективів діаспори, що зумовлює налагодження мистецьких і духовних контактів, новітніх прогресивних форм співпраці з представниками нації в зарубіжжі, вносить оновлення в їх концертний репертуар та усвідомлення поступу в розвитку національного мистецтва;
- 4) ініціюванню та участі в міжнародних мистецьких акціях різного спрямування (конкурсах, фестивалях, релігійних, молодіжних програмах, ювілейних урочистостях тощо);
- 5) реалізації медійних та інтернет-проєктів, що уможлиблює широкий і вільний доступ до ознайомлення й вивчення мистецьких досягнень українського музичного мистецтва;
- 6) здійсненню, тиражуванню й поширенню за межами країни аудіозаписів, телевізійних і відеопрограм, реалізованих національними мистцями та в співпраці з представниками діаспори й зарубіжжя, у яких зафіксовані особливо високі за мистецькою планкою взірці прочитань новітнього музичного мистецтва України;
- 7) стимулюванню, науковій осмисленню творчого та виконавського досвіду українських митців, сприянню й участі в наукових дослідженнях, конференціях, інтерв'ю, круглих столах з указаних питань.

1. Жукова О. Музика високої якості. Кияни почули двісті прем'єр останнього сезону / О. Жукова // День. – 2006. – № 57. – 6 квітня.
2. Зосим О. Леся Дичко: “Я мрію об'єднати вся хори світу” / О. Зосим. – День. – 1999. – № 216. – 23 листопада.
3. Кавунник О. НІЖИН-НАНСІ-ПАРИЖ – ювілейний тур Світича / Олена Кавунник // Сіверщина. – 2009. – 26 червня.
4. Костюк Н. “Хорові антифони” / Наталя Костюк // Музика. – 2000. – № 6.
5. Летичевська О. Форпост академічної музики. “Київ Музик Фест” зберігає завойовані позиції / О. Летичевська // День. – 2002. – № 187. – 15 жовтня.
6. Степаненко Н. Леся Дичко – явище в українській музиці / Н. Степаненко // Науковий вісник НМАУ імені П.Чайковського. – 2004. – Вип. 35. – С. 11–19.
7. Строчан Н. Музичний Київ / Наталія Строчан. – Режим доступу : http://www.infoukes.com/new/pathway/48-49-2008_Page-26-1.html.

¹Матвієнко Ніна. Золотослов / Камерн. хор “Хрещатик”, худож. кер. і диригент Л.Бухонська; Запис: студія “Аркадія” (КП “Симфокар”). – [К.] : АТ “Росток Рекордс”, 1997. – 1 кд. (63 хв 40 с) + Бр. (4 с.: портр., іл.). – Зміст: 1. Л.Дичко. Золотослов ... 22. Щедрик, щедрик. – Зроблено в Україні. – DDD. – ISBN CD-0001; Матвієнко Ніна. Золотослов. – К. : КП “Оберіг-XXI”, 1999. – 1 мк. (62 хв 8 с, стерео) + Обкл.: портр. – Зміст: 1. Л.Дичко. Золотослов ... 22. Щедрик, щедрик: Нар. пісня. – Запис 1998 р. – ISBN O-001-4.

8. Панькевич Ю. Проблеми інтерпретації творів сучасних українських композиторів в контексті європейського виконавства / Юлія Панькевич. – Режим доступу : <http://www.tspu.edu.ua/php1/include/pauka/conferenc/online/global/mystectvo/pankevych.pdf>.
9. Пархоменко Л. Дивосвіт музики Лесі Дичко / Л. Пархоменко // Культура і життя. – 1994. – № 41. – 5 листопада.
10. Проскура Н. Виступ хору “Хрещатик” в Берліні / Наталка Проскура // Veranstaltungen Zentral Verband Ukrainer in Deutschland in Zusammenarbeit mit Städtepartnerschaftverein Wilmersdorf. – Режим доступу : <http://www.zentralverband-ukrainer.de/archivVeransatlungen.html>.
11. Фільц Б. Народна обрядовість у творчості Л. Дичко (на матеріалі кантат для дитячих хорів) / Б. Фільц. – Режим доступу : <http://etno.kyiv.uar.net/vyd/matmyst/2003/N3/Art22.htm>.

Среди украинских композиторов, чьи произведения особенно широко интерпретируются в мире и трактуются как репрезентативная часть современной национальной музыкальной культуры – Леся Дычко. Ее шедевры представляют музыкальное искусство Украины на фестивалях, конкурсах и в концертных программах многих стран мира: США, Канаде, Великой Британии, Германии, Голландии, Бельгии, Дании, Испании, Италии, Венгрии, Болгарии, Польши, России, а также Украины. Творчество Л. Дычко достаточно показательное в ракурсе популяризации украинского профессионального искусства в мировом масштабе.

Ключевые слова: *композиторское творчество, популяризация, интерпретация, интеграция, презентация.*

Lesya Dychko is a Ukrainian artist whose works are widely interpreted in world and are treated representative constituent of modern national musical culture. Her works represent musical art of Ukraine at festivals contests and concerts in numerous countries of the world USA Canada France Italy Hungary Bulgaria Poland Russia and Ukraine. Works of Lesya Dychko are significant in the aspect of global popularization of Ukrainian professional art.

Key words: *composers works, popularization, art actions, interpretation presentation.*

УДК 78.072 : 06.05

ББК 85.311

Наталія Голошняк

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ТА ХУДОЖНЬО-МАСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА “ПРОСВІТА” ГАЛИЧИНИ В ПУБЛІЦИСТИЧНІЙ СПАДЩИНІ БОРИСА КУДРИКА

У статті окреслюється амплітуда науково-методичної проблематики публіцистичних зацікавлень знаного українського музикознавця, критика, композитора Бориса Кудрика стосовно культурно-освітньої та художньо-масової діяльності товариства “Просвіта” Галичини, яка розкривається автором на шпальтах Місячника освіти – виховання – культури “Просвіта”.

Ключові слова: *“Просвіта”, художньо-масова діяльність, хор, читальні оркестри, драматичний гурток, науково-методична проблематика, публіцистика.*

Музично-теоретична спадщина доктора музикології Бориса Кудрика (1897–1952) представлена досить об’ємно й розкриває широке коло зацікавлень дослідника та напрямів його діяльності: історичне музикознавство, фольклористику, музичну критику, публіцистику.

Музично-критична, публіцистична та музикознавча діяльність композитора, разом з його педагогічною діяльністю та іншими сферами, творять цілісний портрет непересічного митця української музичної культури першої третини ХХ століття.

Наукові статті, рецензії (переважна більшість була написана в 30–40-х роках ХХ ст.), музикознавчі нариси, виголошені численні реферати Бориса Кудрика – це величезна й титанічна праця. Багато із цих робіт не втратили й донині своєї значущості та актуальності.

Дописи Б.Кудрика представлені в популярних на той час періодичних виданнях Галичини: “Діло”, “Нова Зоря”, “Мета”, “Неділя”, “Життя і знання”, “Дзвони”, “Українська музика”, “Наші дні”, “Львівські вісті”, “Краківські вісті” і складають значну кількість наукових розвідок (близько двохсот), що свідчить про надзвичайну працездатність, цілеспрямованість, організованість та інтенсивність роботи критика-музикознавця, а також про широке коло наукових інтересів музикознавця [14].